

BIJLAGE 1 (bij het collegevoorstel “De functie cliëntondersteuning en de positie en transitie van MEE Groningen”).

Onderbouwing van het voorstel om met MEE Groningen een regionaal transitiearrangement aan te gaan voor tenminste het jaar 2015.

Op 24 april jl. besproken in het bestuurlijk OOGO.

Deze notitie gaat in op de functie cliëntondersteuning en de positie en transitie van MEE Groningen. Per 1 januari wordt de functie cliëntondersteuning een wettelijke taak in plaats van een prestatieveld. In dit kader worden de MEE-middelen voor onafhankelijke cliëntondersteuning aan mensen met een beperking uit de AWBZ overgeheveld naar de gemeenten. Om een zorgvuldige transitie van deze cliëntondersteuning te borgen hebben het ministerie van VWS, de VNG en MEE Nederland¹ eind februari de volgende bestuurlijke afspraken gemaakt:

Gemeenten maken voor 1 mei 2014, bij voorkeur in regionaal verband en meerjarig, afspraken met MEE-organisaties over de continuïteit van de cliëntondersteuning vanaf 2015, waarbij wordt aangegeven welk budget bij de MEE-organisaties wordt besteed. Feitelijke contractering (i.c. subsidiebeschikking) zal na die datum plaatsvinden. Indien gemeenten besluiten in 2015 ook andere aanbieders in te schakelen voor de cliëntondersteuning voor mensen met een handicap (of taken deels in eigen beheer uit te voeren) dan worden deze afspraken ook opgenomen in de te maken (regionale) afspraken over continuïteit van cliëntondersteuning voor deze doelgroep. Uiterlijk 1 oktober 2014 worden conform de regelgeving nieuwe Wmo contracten afgesloten tussen gemeenten en MEE-organisaties c.q. subsidiebeschikkingen afgegeven. Partijen hebben hierbij de inspanningsverplichting afgesproken dat frictiekosten zoveel mogelijk worden vermeden.

De voortgang bij het opstellen van deze afspraken wordt landelijk gemonitord (peilmomenten april en mei 2014). Mocht blijken dat de gemaakte afspraken onvoldoende zijn nagekomen zal het ministerie van VWS partijen bestuurlijk aanspreken.

In de subsidieregeling MEE 2014 is ruimte geschapen voor MEE-organisaties om in dat jaar te kunnen anticiperen op de nieuwe situatie per 2015.

1. De opdracht

Voor het antwoord op de vraag welke afspraken we in regionaal verband met MEE Groningen kunnen maken heeft een ambtelijke werkgroep de opdracht gekregen om hierover met een voorstel te komen. Dit in nauw overleg met de werkgroep continuïteitsarrangement.

De opdracht aan de werkgroep luidde:

- Geef provinciaal een integraal advies (AWBZ en Jeugd) over de te maken transitie-afspraken met MEE met ingang van 1 januari a.s.
- Ga daarbij in op de bijbehorende budgetten en sluit zoveel mogelijk aan bij vergelijkbare afspraken met zorgaanbieders in het kader van het continuïteitsarrangement AWBZ en het Regionaal Transitie Arrangement Jeugd. Houd rekening met de mogelijke afbouw van het budget over meerdere jaren en lever indien nodig diverse scenario's aan.

¹ Zie voor de bestuurlijke afspraken tussen VWS, VNG en MEE NL bijlage 2

- Doe daarbij een voorstel ter besluitvorming, inclusief vervolgtraject.
- Trek samen op met MEE bij de ontwikkeling van het advies.
- Stem af met de provinciale financiële werkgroep over de beschikbare dan wel benodigde budgetten.
- Om het voorstel tijdig voor besluitvorming voor te kunnen leggen aan het OOGO/Stuurgroep Jeugd van 24 april dient het 10 april gereed te zijn. Liefst ook reeds besproken in ambtelijk Jeugdoverleg 31 maart en het ambtelijk overleg Wmo/AWBZ van 1 april en 15 april.

2. Cliëntondersteuning:

Om aan deze opdracht te kunnen voldoen heeft de werkgroep zich eerst een beeld gevormd van hetgeen de wet ons opdraagt als het gaat om cliëntondersteuning en de verschillende scenario's die er zijn om cliëntondersteuning vorm te geven.

2.a Wat is cliëntondersteuning:

Wat zegt de wet

Op grond van de concept-wet Wmo 2015 moeten gemeenten vanaf 2015 op grond van artikel 2.2.4 onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar hebben. In artikel 1.1.1 bij begripsomschrijvingen wordt cliëntondersteuning omschreven als: 'Ondersteuning met informatie, advies en algemene ondersteuning die bijdraagt aan het versterken van de zelfredzaamheid en participatie en het verkrijgen van een zo integraal mogelijke dienstverlening op het gebied van maatschappelijke ondersteuning, preventieve zorg, jeugdzorg, onderwijs, welzijn, wonen, werk en inkomen.' Cliëntondersteuning is in de nieuwe wet een algemene voorziening en dient laagdrempelig te worden aangeboden en voor alle burgers kosteloos toegankelijk te zijn, ook voor aanvragers van een PGB en mantelzorgers. Het college dient een burger voorafgaand aan het onderzoek naar de mogelijkheden van maatschappelijke ondersteuning te wijzen op de mogelijkheid van onafhankelijke cliëntondersteuning.

De verplichting tot het beschikbaar hebben van cliëntondersteuning reikt dus verder dan alleen de Wmo. Cliëntondersteuning moet beschikbaar zijn voor het hele sociale domein, dus ook in het kader van de Jeugdwet, de Participatiewet en voor mensen die een beroep willen doen op de toegang tot de Wet Langdurige zorg.

Gemeenten zijn volgens de wet in principe vrij in hoe zij de cliëntondersteuning vormgeven. Wel moeten gemeenten ervoor zorgdragen dat cliëntondersteuning los staat van het door het college te nemen besluit over het al dan niet toekennen van een maatwerkvoorziening en moet het belang van betrokkene uitgangspunt zijn van de ondersteuning. Een belangrijke wens, die in de nieuwe Wmo is gesteld, is dat een burger in principe op één plek terecht moet kunnen waar hij/zij de nodige informatie kan krijgen.

Het is van belang dat bij het opstellen van beleid met betrekking tot cliëntondersteuning Wmo-raden worden betrokken.

Welke vormen van cliëntondersteuning zijn er nu

Cliëntondersteuning komt op verschillende manieren tot uitvoering en wordt niet alleen geboden bij de zoektocht naar de meest wenselijke ondersteuning, maar ook daarvoor en daarna. Het kan gaan om het geven van informatie en advies, ondersteuning bieden bij vraagverheldering, kortdurende trajectondersteuning om tot een oplossing van een probleem te komen, het activeren van de cliënt en diens netwerk, bemiddeling en verwijzing, ondersteuning bij crisis ingeval van interventie, hulp bij klachten en het (voorkomen van) bezwaar en beroep. Cliëntondersteuning is zoveel mogelijk gebaseerd op expertise over alle domeinen van het leven.

Op grond van de huidige Wmo zijn gemeenten verantwoordelijk voor het bieden van cliëntondersteuning. De gemeenten en de door gemeenten gesubsidieerde organisaties² richten zich nu vooral op jeugdigen, ouderen en mensen met ggz-problematiek en in mindere mate op mensen met een beperking. Voor mensen met beperking voeren in de praktijk de MEE-organisaties de cliëntondersteuning uit. Het gaat hierbij om mensen met een verstandelijke, lichamelijke en zintuiglijke handicap en een niet aangeboren hersenletsel. De helft van de MEE-doelgroep betreft jeugd.

2.b Welke mogelijkheden zijn er om cliëntondersteuning vorm te geven:

Cliëntondersteuning maakt onderdeel uit van de basisondersteuning. Het is aan gemeenten om deze basisondersteuning naar de lokale mogelijkheden in te richten. Hiertoe zijn verschillende varianten te bedenken om de cliëntondersteuning een plek te geven.

Varianten

Variant 1. Sociale wijkteams

In deze optie maakt de gemeente gebruik van een wijkteam of dorpssteam. Kern hiervan is dat de aanpak van preventie en signalering en de ondersteuning vanuit het wijkteam wordt georganiseerd en vanuit een integraal budget wordt bekostigd. Vanuit het wijkteam worden veelal de gesprekken met inwoners gevoerd. Dit kan zowel door beroepskrachten als door vrijwillige cliëntondersteuners worden gedaan. Expertise van cliëntondersteuning op bepaalde doelgroepen wordt geïntegreerd in het wijkteam. Minder vaak voorkomende en gespecialiseerde vormen van ondersteuning krijgen dan een plek in de tweede lijn. Aandachtspunt hierbij is dat de onafhankelijkheid van de cliëntondersteuning geborgd is.

Variant 2. Eén loket

Het koppelen van cliëntondersteuning aan het Wmo-loket en/of CJG. Via het Wmo-loket en/of CJG wordt door middel van een onderzoek en een gesprek met de inwoner de toegang tot de benodigde ondersteuning op de diverse levensdomeinen geregeld. Cliëntondersteuning kan hier aan worden gekoppeld of erin worden geïntegreerd. De gemeente kan zelf zorgen voor cliëntondersteuning of huurt een organisatie in voor het leveren van personele inzet in de front office. Een andere mogelijkheid is dat de cliëntondersteuning in de backoffice van het loket zit en wordt ingeschakeld door de frontoffice, wanneer specifieke deskundigheid nodig is. Aandachtspunt hierbij is dat de onafhankelijkheid van de cliëntondersteuning geborgd is.

Variant 3. Onafhankelijke organisatie

Gemeenten kunnen de ondersteuning in het sociale domein ook uitbesteden aan onafhankelijke organisaties. Vaak participeren deze organisaties dan wel in bijvoorbeeld de wijkteams of de Wmo-loketten. De organisatie kan ook een meer ondersteunende en coachende rol hebben voor medewerkers van het loket.

Situatie in onze provincie

In Groningen werken we met het Groninger functioneel model. Hierin zijn de eigen kracht van burgers en hun omgeving, het 'ontzorgen', het bieden van zo integraal mogelijke ondersteuning en het preventief voorkomen van zwaardere zorg en problemen, belangrijke uitgangspunten. De basisondersteuning is hiervoor op lokaal niveau een belangrijk instrument. Cliëntondersteuning maakt in het functioneel model onderdeel uit van de basisondersteuning. De meeste gemeenten in onze provincie zijn aan de slag om hun basisondersteuning vorm te geven en zullen, ook om reden van efficiëntie, er de voorkeur aan geven om cliëntondersteuning zoveel mogelijk in deze basisondersteuning te integreren. In een groot aantal gemeenten participeert een organisatie als MEE al in gemeentelijke Wmo-zorgloketten, CJG's of in sociale wijk- of dorps teams.

² Bijvoorbeeld door ouderenadviseurs, maatschappelijk werkers, medewerkers van CJG's, Informele ondersteuning (b.v. ANBO-steunpunten, Humanitas, Zorgbelang) en Zorgloket.

3. De positie en transitie van MEE Groningen

3.a Positie MEE

Per 1 januari 2015 worden de MEE-middelen toegevoegd aan het sociaal deelfonds van het Gemeentefonds. MEE Groningen biedt onafhankelijke cliëntondersteuning aan mensen met beperkingen, zoals een verstandelijke beperking, autisme, niet aangeboren hersenletsel, lichamelijke beperkingen en/of chronische ziekte. Op landelijk niveau zijn onlangs tussen VWS, VNG en MEE Nederland bestuurlijke afspraken gemaakt over de wijze waarop deze middelen naar gemeenten worden overgeheveld, ook vanwege een zorgvuldige borging van de huidige cliëntcontacten, het behoud van de specifieke expertise en het vermijden van frictiekosten.

Feiten en cijfers

De verdeling van het bedrag voor cliëntondersteuning wat aan het Gemeentefonds wordt toegevoegd zal plaatsvinden op basis van inwoners (20%) en cliënten (80%) met als peiljaar 2012. Het macrobudget zal definitief worden bepaald aan de hand van de realisatiecijfers 2013³. Het MEE Groningen-budget bedraagt voor de hele provincie circa 5,6 miljoen euro (bijlage 4) en daarnaast voor de aparte taak Integrale Vroeghulp 64.000 euro.

In 2013 hebben meer dan 3.100 cliënten ruim 7.500 dienstverleningstrajecten bij MEE Groningen gehad (waarvan 36% afkomstig uit de gemeente Groningen). Jaarlijks is de helft van het aantal cliënten een nieuwe cliënt, de overige cliënten zijn reeds bekende cliënten met nieuwe vragen en problemen in hun leven met een beperking. Een aantal van deze contacten stammen al van jaren her van toen MEE nog SPD was. Onder de cliënten van MEE Groningen zijn namelijk ook mensen, die voldoende hebben aan leun- en steuncontacten van een voor hen vertrouwde organisatie.⁴ De cliëntgegevens van MEE Groningen komen niet voor op de Vektis- of Menzisoverzichten. Eind 2013 werkten bij MEE Groningen circa 90 mensen.

Behalve dat MEE Groningen zelf cliënten ondersteunt staat de organisatie ook aan de basis van een aantal zorgnetwerken of participeert zij hier in. Het gaat hierbij om de netwerken Integrale Vroeghulp voor kinderen met een mogelijke ontwikkelingsachterstand, het Consultatieteam Seksueel Misbruik Noord Nederland voor mensen met een beperking, het Advies en Informatiepunt Hersenletsel en het Autismenetwerk. Zie voor een korte beschrijving bijlage 2. Alleen Integrale Vroeghulp maakt onderdeel uit van de MEE transitie. Deelname van MEE aan het consultatieteam Seksueel Misbruik kent een eigen financieringsstroom. Nog niet duidelijk is hoe de deelname aan andere netwerken wordt bekostigd.

In het kader van het begrotingsakkoord dit najaar zou op de MEE organisatie een bezuiniging worden opgelegd van landelijk 25 miljoen euro. In discussie met de Tweede Kamer is door de staatssecretaris deze bezuiniging nu niet meer is gekoppeld aan MEE maar gevoegd bij de totale bezuinigingstaakstelling op het macrobudget dat naar gemeenten worden overgeheveld. Het is aan individuele gemeenten zelf om te besluiten waar zij deze bezuiniging willen vinden. In 2013 heeft MEE ook al een bezuinigingstaakstelling van 12% opgelegd gekregen. Voor MEE Groningen ging het om een bedrag van ruim € 600.000,-. MEE Groningen heeft deze bezuiniging vooral opgevangen door te schrappen in de overhead, waardoor de functies die direct aan cliënten gerelateerd waren konden worden ontzien. Op dit moment is de verhouding tussen de overhead en uitvoering circa 20/80.

MEE Groningen is voor het overgrote deel een eerste lijnorganisatie pur sang. In tegenstelling tot veel zorgaanbieders beschikken zij niet over een achtervang aan andere budgetstromen waarmee eventuele bedrijfsrisico's kunnen worden opgevangen

³ Bron: VWS-notitie 'een eerste inzicht in het budget van de Wmo 2015'.

⁴ In totaal heeft MEE Groningen vanaf 2003 (het ontstaan van MEE vanuit de SPD) tot 2014 14.000 unieke cliënten uit de provincie Groningen ondersteund.

Kennis en expertise

MEE Groningen biedt ondersteuning aan jeugdigen en gezinnen en volwassenen, veelal in het voorliggend veld. Sinds een aantal jaren heeft bij MEE Groningen het gekanteld werken veel aandacht gekregen. Het hebben van een beperking geeft vaak problemen op meerdere levensgebieden. De ondersteuning richt zich op het verbeteren van de zelfredzaamheid en participatie van kwetsbare burgers van alle leeftijden met beperkingen. Bij de ondersteuning wordt de situatie van een persoon in kaart gebracht via de methodiek van integrale vraagverduidelijking en het maken een ondersteuningsplan dat alle levensgebieden bestrijkt. Er wordt uitgegaan van de eigen kracht van de persoon in kwestie en het sociale netwerk. Hiermee werkt MEE Groningen conform de gewenste transformatie in het sociaal domein en biedt MEE een meerwaarde voor de betreffende burgers en de samenleving. Kwetsbare mensen krijgen weer grip op hun leven, burgers participeren meer en zwaardere zorg en grotere problemen worden voorkomen. MEE werkt preventief en levert maatschappelijke waarde op.⁵

Sinds een paar jaar vindt er jaarlijks bestuurlijk overleg plaats tussen de individuele gemeenten en MEE Groningen over de taakuitvoering van MEE in de lokale situatie. De organisatie heeft een belangrijke ontwikkeling doorgemaakt en we zien dat consultants van MEE Groningen concreet in de praktijk deelnemen aan de lokale uitvoering, zoals de zorgloketten, CJG's of de sociale teams. Sommige gemeenten kennen MEE Groningen ook als ondersteuner van burgers in hun belangen. Naast de inzet van MEE Groningen als cliëntondersteuner is de organisatie ook nu reeds actief als sociaal werker in het sociaal domein. Deelname aan sociale teams, wijkteams, pilots in de provincie laten zien dat de expertise van MEE (T-shaped professionals met generalistische werkwijze en specifieke kennis van beperkingen) van toegevoegde waarde is.

Tot slot: MEE Groningen doet ook aan kennisoverdracht in brede zin. Het gaat hier om trainingen en beschikbaarheid voor casuïstiek bij Zorgloketmedewerkers, vrijwillige cliëntondersteuners en mantelzorgers, Kredietbank en Werkpleinen etc. Ook heeft MEE in voorkomende gevallen orthopedagogische kennis voor diagnostiek en biedt zij mediation voor gemeenten i.r.t. mensen met beperkingen.

4. Overwegingen van de werkgroep bij het advies

In de werkgroep was overeenstemming over vier belangrijke uitgangspunten:

- Er wordt veel waarde gehecht aan de kennis en kunde van individuele medewerkers van MEE Groningen;
- Het grootste deel van het werk van MEE zal onderdeel worden van de basisondersteuning op lokaal niveau, waardoor de transformatie van het sociale domein gevolgen zal hebben voor MEE Groningen als organisatie in haar huidige vorm;
- De noodzakelijke kennis en kunde van specifieke doelgroepen zal in de toekomst op een andere wijze moeten worden geborgd.
- De Integrale Vroeghulp, alsmede de participatie van MEE in de eerder genoemde zorgnetwerken, hoort thuis in de expertpool, welke op regionaal niveau (de 23 Groninger gemeenten) moet worden ingekocht.

Waar in de werkgroep geen overeenstemming over te krijgen was, was de termijn waarop een en ander zijn beslag zou moeten krijgen. En dit aspect is van belang vanwege het kunnen bepalen of onze regio er in slaagt om als regio afspraken te maken.

Er spelen twee verschillende opvattingen:

⁵ Ernst & Young heeft in de Maatschappelijke Businesscase voor de MEE-dienstverlening berekend dat elke geïnvesteerde euro in MEE vier euro aan maatschappelijke waarde oplevert.

De eerste opvatting is, dat gemeenten, die er klaar voor zijn, het geld dat voor cliëntondersteuning overkomt in zijn totaliteit moeten kunnen benutten voor de inrichting van de ondersteuning op lokaal niveau, zonder gebonden te zijn aan extra kosten voor overhead, kennis en het beleid van MEE. Hierbij spelen als argumenten:

- Er moet heel veel bezuinigd worden, elke euro die vrijgemaakt kan worden, moet ook vrijgemaakt worden.
- Wij hebben onze basisondersteuning per 1 januari a.s. op orde en we werken nu al aan dossieroverdracht van huidige cliënten van MEE.
- De huidige medewerker van MEE kan onderdeel worden van deze basisondersteuning.
- Training en scholing van betreffende medewerker kunnen wij afzonderlijk financieren.

De tweede opvatting is, dat gemeenten voor 2015 met MEE een continuïteitsarrangement aangaan. Hiermee blijft MEE Groningen als organisatie in ieder geval nog het komend jaar in stand.

Argumenten hierbij zijn:

- De functie onafhankelijke cliëntondersteuning nog onvoldoende uitgekristalliseerd en behoeft de komende maanden nog nadere uitwerking.
- Omdat voor inwoners met een beperking de komende jaren erg veel veranderd, dient ondersteuning door MEE serieus overwogen te worden, in ieder geval voor komend jaar.
- Wij hebben onze basisorganisatie nog niet per 1 januari volledig op orde, laat staan de dossieroverdracht van huidige cliënten.
- Er is nog geen oplossing voor het borgen van de noodzakelijke kennis en kunde van specifieke doelgroepen, dus wij willen MEE als organisatie nog komend jaar in stand houden, zodat ook dat aspect goed uitgewerkt kan worden.
- Door voor slechts één jaar een subsidierelatie aan te gaan zijn wij als gemeenten niet verantwoordelijk voor frictiekosten.

MEE Groningen benadrukt dat aan de eerste opvatting een groot risico zit voor het behoud van de expertise en de continuïteit van de cliëntondersteuning, vooral voor specifieke doelgroepen en levensgebieden. Met het inbedden van alleen een individuele medewerker, zonder de benutbaarheid van de specialistische brede kennis die in de kennisorganisatie aanwezig is, is de benodigde expertise en continuïteit van de cliëntondersteuning lokaal niet geborgd.

Met betrekking tot het arrangement voor 2015 geeft MEE Groningen aan dat vanwege de meerjarige transformatieperiode in het sociaal domein en de noodzakelijke goede borging van de MEE expertise en continuïteit van de cliëntondersteuning, meerjarige afspraken van groot belang zijn.

Deze aanvulling wordt in bijlage 1 nader toegelicht.

5. Voorstel:

Gezien bovenstaande legt de werkgroep aan u bestuurders een 2-tal varianten voor om tot afspraken te komen met MEE Groningen. Wij maken hierbij uitdrukkelijk het voorbehoud dat een en ander afhankelijk is van de uiteindelijke wetgeving en het beschikbare budget.

Gemeenten die van plan zijn voor de eerste variant te kiezen doen er goed aan nu reeds in overleg met MEE te treden.

Variant 1:

- Een gemeente maakt voor 1 mei a.s. individueel afspraken met MEE-Groningen over het budget, dat zij bij MEE-Groningen willen besteden en de wijze waarop de ondersteuning voor de huidige cliënten van MEE wordt gegarandeerd. Deze variant is aantrekkelijk voor gemeenten die in hun voorbereiding zodanig ver zijn, dat zij deze afspraken ook daadwerkelijk kunnen nakomen, zonder dat er mensen tussen wal en schip vallen.
- Onderdeel van deze afspraken is dan ook het inhuren van deskundigheidsbevordering.
- De individuele gemeente maakt geen afspraken over Integrale Vroeghulp. Deze taak wordt belegd in de expertpool en wordt op regionaal niveau (23 Groninger gemeenten) ingekocht.

Variant 2:

- Vanwege de continuïteit voor cliënten en de continuïteit van de expertise wordt met MEE Groningen een regionaal transitiearrangement voor tenminste 2015 afgesproken.
- Hierin voor 2015 een bezuinigingstaakstelling op te nemen van 13%. ⁶ Deze taakstelling moet zoveel mogelijk worden gevonden in het verder terugdringen van overheadkosten.
- In het transitiearrangement af te spreken dat de inzet van MEE vooral gericht is op de ondersteuning in de basisondersteuning op lokaal niveau en dat over deze inzet op lokaal niveau afspraken gemaakt moeten worden. Behalve voor het onderdeel Integrale Vroeghulp, wat in de expertpool wordt belegd.
- De komende maanden te benutten om de functie cliëntondersteuning samen met onder meer MEE Groningen en cliëntenorganisaties verder vorm en inhoud te geven.

Op het ambtelijk overleg van 15 april jl. is gepeild welke variant aan de colleges zal worden voorgelegd.

Op twee gemeenten na zullen de (nieuwe) colleges geadviseerd worden voor de tweede variant te kiezen.

Financiële paragraaf:

De raming van het budget 2014 is opgesteld door het College voor Zorgverzekeringen (CVZ). Het CVZ moet de definitieve budgetten 2014 voor de MEE-organisaties nog vaststellen. Naar verwachting zal deze vaststelling maximaal met 2% (naar boven c.q. beneden) afwijken.

De geraamde budgetten voor de gemeente Groningen zijn:

Clïëntondersteuning	€ 1.917.382
Integrale Vroeghulp	€ 22.364

Variant 1: Gemeenten maken op basis van het eigen budget voor 1 mei 2014 individueel afspraken met MEE Groningen over:

- Inkoop en subsidiëring inzet wijkteam;
- Inkoop en subsidiëring expertise;
- Bijdrage aan Integrale Vroeghulp en deelname MEE aan andere netwerken, voorzover niet door anderen gefinancierd.

Variant 2: Gemeenten spreken gezamenlijk voor tenminste het jaar 2015 met MEE Groningen een regionaal transitiearrangement af. Het arrangement behelst:

- Een korting op het budget van 13% (maakt samen met de korting uit 2013: 25%);

⁶ Inclusief de in 2013 van rijkswege opgelegde bezuiniging van 12% komt het totaal door MEE te bezuinigen bedrag op 25%.

- Inzet van MEE-medewerkers vooral gericht op de inzet in de basisorganisatie op lokaal niveau op basis van de aan iedere individuele gemeente toegedeelde budgetten;
- Over deze lokale inzet maakt MEE met gemeenten afzonderlijke afspraken;
- De noodzakelijke reorganisatie vanwege de bezuinigingstaakstelling wordt door MEE vooral gericht op het terugdringen van de overhead;
- Gemeenten willen meewerken aan een zachte landing voor MEE, maar zijn niet verantwoordelijk voor frictiekosten;
- MEE Groningen werkt samen met gemeenten en cliëntenorganisaties aan het verder vorm en inhoud geven van de functie cliëntondersteuning in de basisorganisatie van gemeenten;
- MEE treedt samen met gemeenten in overleg met andere organisaties voor het op een andere wijze borgen van de kennis en kunde voor specifieke doelgroepen.

Verdere planning:

Juni:	Besluitvorming in het college
Juni:	Opstellen voorlopige subsidie-afspraken met MEE
Juli of september:	Besluitvorming in de gemeenteraden over het regionaal transitiearrangement met MEE voor 2015
Juni – oktober 2014:	Nadere uitwerking cliëntondersteuning
Begin 2015:	Besluitvorming in de colleges van burgemeester en wethouders over het beleid mbt onafhankelijke cliëntondersteuning voor 2016 en volgende jaren.

Bijlagen:

1. Toelichting MEE Groningen
2. Bestuurlijke afspraken tussen VNG, MEE Nederland en VWS
3. Zorgnetwerken

Bijlage 1: Toelichting MEE Groningen op de notitie en de gemaakte aanvullingen.

MEE Groningen heeft in de notitie een aantal aanvullende opmerkingen gemaakt bij de overwegingen van de werkgroep. Deze opmerkingen worden hieronder kort toegelicht.

MEE Groningen spreekt haar waardering uit voor de notitie die onder grote tijdsdruk is opgesteld. Vanwege deze tijdsdruk was het niet mogelijk om een aantal voor ons belangrijke onderdelen goed door te spreken met de werkgroep en in de notitie te laten landen, vandaar dat we een aantal aanvullende opmerkingen hebben gemaakt.

Op hoofdlijnen kan MEE Groningen zich vinden in de notitie en MEE zal zich inzetten voor zaken als het verder vorm en inhoud geven aan de functie van cliëntondersteuning in de lokale basisorganisatie en het samen met andere organisaties en de gemeenten borgen van de kennis en kunde voor specifieke doelgroepen. De landelijke politieke besluitvorming kan mogelijk nog e.e.a. beïnvloeden, zie voetnoot 2 in de notitie.

Echter wij zien grote risico's voor 'onze' c.q. de meest kwetsbare doelgroepen, in de beperkte duur van het regionaal transitiearrangement en in de geschetste lokale variant.

De kwetsbare groepen moeten het uitgangspunt zijn van de cliëntondersteuning. Hun zelfredzaamheid en participatie staat centraal. De cliëntondersteuning dient ervoor om de kwetsbare burgers zo integraal mogelijke dienstverlening in het sociaal domein te laten verkrijgen. Zonder goede cliëntondersteuning is er (voor bepaalde doelgroepen) onvoldoende inzicht in de ondersteuningsbehoefte, wordt dienstverlening niet effectief, te licht of juist te zwaar ingezet, worden individuele en maatschappelijke problemen groter, worden burgers ontevreden (niet gehoord voelen) en stijgen de maatschappelijke kosten. Goede voorliggende cliëntondersteuning is in onze ogen onmisbaar in de sociale transformaties.

Zonder een zorgvuldige transitie van de cliëntondersteuning met provinciale en meerjarige afspraken kan onze expertise, de continuïteit en de preventieve werking van de functie cliëntondersteuning niet goed worden geborgd. Het inrichten van de basisondersteuning en het vormgeven van kennis ten behoeve van de lokale basisondersteuning zal de komende jaren nog niet overal voldoende gerealiseerd zijn. Daarom is onze kennis en kunde provinciaal zeker nog in de eerste jaren van de transformatieperiode 2015-2018 nodig en is een arrangement wat alleen 2015 betreft onvoldoende.

De lokale variant leidt tot versnippering van de huidige expertise van o.a. specifieke doelgroepen en is daarmee een risico voor de continuïteit van de functie cliëntondersteuning in de rest van de provincie. Daarnaast beschikt de lokaal overgenomen individuele medewerker van MEE Groningen niet over de gehele brede specialistische kennis die nodig is voor het optimaal en efficiënt uitvoeren van de lokale cliëntondersteuning. Op provinciale schaal is specialistische kennis en bijvoorbeeld praktijkbegeleiding nu nog binnen het kennismanagement van MEE Groningen voor elke medewerker beschikbaar.

Daarom benadrukken wij het belang van de borging van de expertise gedurende de eerste jaren van de transformatieperiode 2015-2018 en willen wij u dringend adviseren om te komen tot **meerjarige** afspraken met MEE Groningen op **provinciaal** niveau. In deze periode zullen wij ons vanzelfsprekend (blijven) inzetten voor lokale kennisoverdracht en -inbedding en hierbij flexibel inspelen op de lokale stand van zaken en ontwikkelingen (indien gewenst op basis van evaluatie- en monitoringsmomenten).

Bijlage 2: Bestuurlijke afspraken VNG, MEE Nederland en VWS

Inhoud bestuurlijke afspraken VWS, VNG en MEE Nederland:

Voor een zorgvuldige transitie van de MEE-cliëntondersteuning zijn de volgende afspraken gemaakt over de te nemen stappen:

- Gemeenten maken afspraken met de MEE organisaties over de cliëntondersteuning vanaf 2015. Doel van de afspraken is de continuïteit van de cliëntondersteuning voor mensen met een handicap te waarborgen en eventuele frictiekosten bij MEE-organisaties te vermijden.
- Deze afspraken hebben minimaal betrekking op het jaar 2015. VWS, VNG en MEE NL adviseren echter meerjarige afspraken te maken, gelet op de doelstellingen met betrekking tot continuïteit en vermijden van frictiekosten.
- De afspraken worden bij voorkeur gemaakt op regionaal niveau. VWS, VNG en MEE adviseren gemeenten en MEE-organisaties hiervoor de Jeugdregio's te hanteren zoals die zijn vastgesteld in het kader van de Transitiearrangementen voor de Jeugdzorg. Binnen die regio's worden afspraken gemaakt met de MEE-organisaties die daarbinnen werkzaam zijn.
- Uiterlijk 1 mei 2014 moeten deze afspraken zijn gemaakt. Aan de inhoud van de afspraken worden de volgende eisen gesteld: Is duidelijk hoe de cliënt gebruik kan blijven maken van cliëntondersteuning (de 'beschikbaarheid' conform de nieuwe Wmo)? Zijn er afspraken over de organisatie en financiering van de cliëntondersteuning gemaakt (inclusief de bevoorschotting daarvan) en is afgesproken welk budget bij MEE-organisaties wordt besteed?
 - Zijn er afspraken gemaakt over afhandeling van 'lopende zaken' die per 1 januari 2015 nog in behandeling zijn bij MEE-organisaties?
 - Zijn er afspraken gemaakt over vermindering van frictiekosten van MEE-organisaties?
 - Zijn er afspraken over mens volgt werk (zowel vanuit het oogpunt behoud continuïteit als het vermijden van frictiekosten)?
 - Zijn met betrekking tot de netwerken integrale vroeghulp afspraken gemaakt over de continuïteit van de coördinatie van deze netwerken? (NB: de netwerken IHV zijn formeel geen cliëntondersteuning in de zin van de nieuwe Wmo. De netwerken worden tot 1 januari 2015 door MEE gecoördineerd op basis van subsidie vanuit de subsidieregeling MEE: deze middelen worden eveneens overgeheveld naar het sociaal deelfonds van het Gemeentefonds).
- Het monitoren van de voortgang bij het opstellen van de regionale transitieafspraken en de implementatie daarvan geschiedt in het kader van het transitie-volgsysteem van het Transitiebureau Wmo. Gemeenten of regio's kunnen waar nodig gebruik maken van ondersteuning door ondersteuningsteams. Tevens kan een beroep gedaan worden op de 'ambassadeurs' van het programma 'Slim samenwerken' van het ministerie van Binnenlandse zaken en de VNG.
- In ieder geval zal per 1 april en per 1 mei 2014 worden gemonitord. Op basis van de uitkomsten van het transitievolgsysteem per 1 april zal waar nodig ondersteuning aan gemeenten of regio's geboden worden door de ondersteuningsteams, ter bevordering dat uiterlijk 1 mei 2014 afspraken zijn gemaakt tussen gemeenten en MEE-organisaties.
- De uitkomsten van het Transitievolgsysteem per 1 mei 2014 zullen – indien deze daartoe aanleiding geven – worden besproken in een bestuurlijk overleg tussen VWS, VNG en MEE NL te houden medio mei 2014. Tevens zullen de uitkomsten worden besproken met de cliëntenorganisaties.
- Als op basis van de uitkomsten van het transitievolgsysteem per 1 mei 2014 blijkt dat de afspraken niet c.q. onvoldoende tot stand komen neemt VWS de verantwoordelijkheid op zich om vooraf gehoord hebbend de VNG en MEE NL – partijen bestuurlijk aan te spreken en de noodzakelijke maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat partijen door middel van afspraken de continuïteit van de cliëntondersteuning borgen en frictiekosten vermijden.
- In oktober wordt geïnventariseerd of de maatregelen naar verwachting daadwerkelijk leiden tot vermindering van frictiekosten. Indien blijkt dat ondanks alle inspanningen resterende frictiekosten overblijven, neemt het rijk het initiatief om in oktober met VNG en MEE NL te bespreken hoe om te gaan met resterende frictiekosten voor de MEE-organisaties en besluit op basis daarvan over passende maatregelen.

- In de subsidieregeling MEE 2014 is ruimte geschapen voor MEE-organisaties om in dat jaar te kunnen anticiperen op de nieuwe situatie per 2015.
- Ofschoon gemeenten formeel niet verantwoordelijk zijn voor frictiekosten bij MEE-instellingen nemen VWS, VNG en MEE NL in het kader van de bestuurlijke afspraken de inspanningsverplichting op zich om frictiekosten zoveel mogelijk te vermijden.
- VWS, VNG en MEE NL faciliteren het maken van afspraken, onder meer door middel van een handreiking en informatieoverdracht over cliënten van MEE richting gemeenten. Deze faciliteringsproducten dienen tijdig gereed te zijn, dat wil zeggen uiterlijk februari 2014.

Bijlage 3: Zorgnetwerken

1. Integrale Vroeghulp. Dit netwerk is er voor kinderen van 0 tot 7 jaar met een mogelijke ontwikkelingsachterstand. Het doel is zo snel mogelijk uit te zoeken wat er aan de hand is om problemen op latere leeftijd te voorkomen. Aan het netwerk nemen deel: UMCG, NOVO, Accare, Kentalis en Visio. Voor de coördinatie (zowel de procesmatige als inhoudelijke coördinatie) ontvangt MEE een aparte subsidie vanuit VWS van 64.000 euro per jaar. Ook hierover zullen nog (landelijk) afspraken gemaakt moeten worden. Het uitvoerende casemanagement t.b.v. de kinderen wordt door MEE uit eigen budget bekostigd. In 2012 werden 126 kinderen ondersteund.
2. Consultatieteam seksueel misbruik Noord Nederland. Dit team biedt verschillende vormen van dienstverlening voor mensen met een beperking die te maken hebben (of hebben gehad) met seksueel misbruik of seksueel overschrijdend gedrag. De coördinator is in dienst van MEE en wordt door het samenwerkingsverband van 6 zorgaanbieders (NOVO, De Zijlen, Humanitas-DMH, 's Heerenloo, Sprank en Ilmarinen) en MEE Groningen gefinancierd. Daar waar MEE zelf ondersteuning biedt wordt dit bekostigd uit het reguliere budget van MEE.
3. Advies en informatiepunt hersenletsel (zal omgevormd worden naar Hersenletsel centrum). Het AIH is een onafhankelijk loket waar mensen met vragen terecht kunnen en er overzicht is over de ondersteuningsmogelijkheden op het gebied van Niet Aangeboren Hersenletsel. Tevens geeft het AIH voorlichting aan bijvoorbeeld het UWV en huisartsen. Aan het AIH is een multidisciplinair hersenletselteam gekoppeld waar complexe vragen aan voorgelegd kunnen worden. Voor de uitvoering van het AIH is een aparte subsidie vanuit VWS beschikbaar. Op dit moment is het niet duidelijk of die volgend jaar gecontinueerd wordt. De 26 betrokken organisaties betalen nog een eigen bijdrage (ook voor het op te richten centrum). De coördinatie wordt vanuit MEE uitgevoerd (Truus Dolstra is voorzitter van de stuurgroep), maar De Noorderbrug is de formele subsidieontvanger en werkgever van de coördinator.
4. Autisme netwerk Groningen. Dit netwerk zet zich in om meer samenhang en afstemming te brengen in de ondersteuning aan en zorg voor mensen met autisme. Alle participanten (MEE Groningen, Accare, Lentis, Renn 4, De Trans, De Zijlen, Driever's Dale, 's Heerenloo Groningen/Friesland, Humanitas DMH, Ilmarinen, Kentalis, Nieuw Woelwijk, NOVO, De Sprank, Visio en NVA) betalen er aan mee.. De coördinatie vindt vanuit MEE plaats (Truus Dolstra is voorzitter van de stuurgroep), maar de NOVO is formeel werkgever van de coördinator.